

21. detsembril kell 11, Kirjandusmuuseumi 4. korruse seminariruumis.

Seminar-arutelu MEDICA XI. raames tutvustatakse oma viimase aja uurimusi, materjale ja nende kohta tekkinud hüpoteese, optimaalseid ja uusi ravimisviise ja ka ajaloolise ainestiku analüüsitulemusi.

11.00-11.30 Isiklikud lood avalikus ruumis. Internetifoorumisse kirjutatud rasestumise, lapse ootuse ja sünnitusega seotud lugude funktsioonidest. www.perekool.ee näitel

Maili Pilt, Tartu Ülikool

Ettekandes vaatlen, milliseid funktsioone täidavad Eesti Ämmaemandate Ühingu internetiportaali www.perekool.ee foorumeisse *Rasestumine*, *Lapse ootus* ja *Sünnitus* kirjutatud kogemuslood. Vaatluse all on neli rühma lugusid: 1) nn „tribu püüdjate“ lood, 2) kehavälise viljastamise e IVF-lood, 3) lood lapseootusest ja 4) sünnituslood. Teemapüstitus on ajendatud küsimusest, miks kirjutatakse neid isiklikke, sageli delikaatse sisuga kehalisi kogemusi vahendavaid lugusid kõigile internetikasutajatele kergesti ligipääsetavas internetifoorumis. Ettekanne põhineb perioodil 2013-2016 kirjutatud kogemuslugude ning nendega seotud foorumikommentaari sisuanalüüsil. Uurimist toetas: IUT2-43, EUTK

11.30-12. 00 Antroposoofilise meditsiini kasutamisest 21. sajandi linnamiljöö

Mare Kõiva, Eesti Kirjandusmuuseum, FO

Ettekanne vaatlleb antroposoofilise meditsiini kasutusalasid ja erijooni 21. sajandil. Lühidalt iseloomustatakse selle suuna taastulemist 21. sajandil ja olulisust tänapäeval.

1920. aastatel Rudolf Steineri poolt asutatud alternatiivmeditsiiniline lähenemine on seotud Steineri antroposoofilise filosoofiaga. Juba 1921. aastal avati esimene Steiner-kliinik Euroopas, Steineri seisukohad on olnud nt Eestis populaarsed läbi 20. sajandi. Lisaks meditsiinile, sh vähiravi praktika levimisele on olulisel kohal Waldorf-koolide rajamine. Eestis rajati koole 1990. aastatel, kusjuures neid teenindab ametliku arstidiplomiga Waldorf-meditsiini rakendav arst. Homöopaatilised ravimid ja võtted ning Steineri õpetus inimkeha neljast dimensioonist (füüsiline keha, eeterkeha, astraalkeha ja ego), tema vaated inimesi mõjutavatest taimedest, mineraalidest ja kosmosest on ravimise lähtealus. Uurimist toetas IUT 22-5, CEES

12.00.-12.30 Ida-Siberi Minussinski piirkonna eestlaste ravitsejad, haigusseletused ja ravivõtted. Traditsioonimuutused ja kogumiskontekst.

Anu Korb, Eesti Kirjandusmuuseum, ERA

Ida-Siberi Minussinski piirkonna eestlaste rahvapäraste ravitsejate kogumise materjali on ERAsse süstemaatiliselt kogutud enam kui 50 aasta jooksul (alates 1960. aastate lõpust) osana mitmekesisest kogumistööst. 1960.-1970. kogutu on enam mõjutatud valitsevast ideoloogiast ja kogumistöö juhendamisest. Nõukogude võimu aastail oli ohutum talletada rahvameditsiini alast teavet kaduva minevikulise nähtusena. Vabamates oludes, alates 1990. aastaist sai rahvameditsiini puutuvat koguda piiranguteta. Rahvapäraste ravimisviiside ja -võtete kasutamine oli veel 1990. aastail Minussinski piirkonna eesti kogukondades pärimusrühma ühisteadmine, oskused ja ravisõnad arvati olevat igapäevase kättesaadavad ja õpitavad. Paarkümmend aastat hiljem olid ravitsemisoskused koondunud üksikute tarkade kätte, sest vananeva elanikkonnaga küldes polnud piisavalt traditsiooni jätkajaid. Uurimist toetas IUT 22-4, CEES

12.30.-13.00 Rahvameditsiini kogumise-uurimise ajalugu

Ave Goršic, Eesti Kirjandusmuuseum, ERA

Uurin neid mõjutajaid, mis rahvameditsiini kogumise ja uurimise 20. sajandi keskpaiku jälle suuremasse pilti tooma hakkasid. Uurimist toetas IUT 22-4, CEES

13.00-13.30 diskussioon

13.30- 14.00 Protection dolls in modern Belarus

Julia Prakofjewa, Minsk

Based on analysing media contents and data of own participant observations in 2006-2016, this paper examines the invention of the tradition of protection dolls in contemporary Belarusian society. The paper focuses on the classification of protection dolls and assignments of features of doll-making. It explores the ways and reasons of diffusion of "tradition" and discusses impacts of influence on the modern cultural practices and identity.

Osalemist toetab Eesti-Valgevene arengukoostööprojekt nr 69-2016-A.

14.00-14.30 Saialille kasutus Saaremaal: motivatsioon ja allikad

Renata Sõukand, Raivo Kalle, Eesti Kirjandusmuuseum, FO

Euroopast pärit saialill *Calendula officinalis* L. on meil esmakordselt botaanilises kirjanduses mainitud 1805. aastal kui kultuuris kasvava liik. Kasutuse kohapealt on esmateate kirja pannud estofiili Johann Ludvig von Luce oma 1823. aastal avaldatud raamatus, kus selgub et see oli varem hinnatud, aga nüüd on see väärtuslik ravimtaim kõrvale heidetud. Oma hilisemas, Saaremaa taimravi kajastavas teoses (1829) kirjutab Luce kasutusest pikemalt. Eesti taimepärimuses algavad mainimised saialille kasutusest aga alles 1938. aastal. Saaremaal oli seni saialille kasutuse kohta vaid üks, suhteliselt ebausaldusväärne teade 1980-ndates. Samas meie välitööd näitasid saialille massilist kasutust võrdlemisi kitsa vanusegrupi sees. Ettekandes analüüsime praegu levinud kasutusi, motivatsiooni kasutuseks ja võimalikke allikaid. Uurimist toetas IUT 22-5, CEES

14.30-15.00 Valuravi: pärimuse, meditsiini ja psühholoogia kokkupuuteid

Reet Hiemäe, Eesti Kirjandusmuuseum, FO

Annan põgusa ülevaate valuravist eesti pärimuses, võttes luubi alla nii füüsilise valu kui ka hingevalu. Muuhulgas vaatlen traditsiooniliste elementidega maagilise valuravi kasutamist tänapäeval ning toon paralleele tänapäeva teaduslikus meditsiinis ja psühholoogias kasutatavate lähenemistega (nt kognitiiv-käitumuslik valuravi, erinevad psühhoteraapiad). Uurimist toetas IUT 22-5, CEES

